

**Riksdagens
bankfullmäktiges
berättelse
för 1983**

Helsingfors 1984

1984 rd. nr 4

RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
FÖR 1983

★

TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT

HELSINGFORS 1984

Finlands Banks verksamhet

Den ekonomiska utvecklingen 1983

Den ekonomiska utvecklingen var i Finland 1983 internationellt sett allttjämt gynnsam. Totalproduktionen växte enligt preliminära uppgifter med c. 3 ½ %. Tillväxten grundade sig på uppsvinget i västexporten under året och den efterfrågestärkande ekonomiska politiken. Det var också den ekonomiska politikens förtjänst att en försvagning av investeringsverksamheten kunde undvikas i Finland. Antalet sysselsatta tilltog ytterligare; det relativa arbetslöshetsstalet steg dock en aning beroende på en ökning i arbetskraftsutbudet. Västexporten blev livligare mot slutet av året och trots den relativt sett starka ekonomiska aktiviteten ökade den utländska skulden endast obetydligt i förhållande till totalproduktionen. Priset för tillväxten var emellertid en klart snabbare inflation än i konkurrentländerna. Konsumentpriserna gick under året upp med 8 ½ % eller drygt 3 procentenheter mera än i OECD-länderna i genomsnitt.

Det världsekonomiska läget

Efter en stagnationsperiod på närmare tre år inleddes en ekonomisk återhämtning i de västliga industriländerna. Uppgången blev starkast i Förenta staterna, där isynnerhet konsumtionsefterfrågan och bostadsinvesteringarna bars upp av den tillväxtfrämjande ekonomiska politiken. I och med att kapacitetsutnyttjandegraden steg och lönsamheten förbättrades, stärktes tilltron till ett uppsving för företagets investeringar och en fortsatt konjunkturuppgång i Förenta staterna. I Europa kom återhämtningen däremot svagt i gång. Orsaken låg i den strama ekonomiska politik som bedrivits redan i flera år.

Även om den utdragna recessionen nu var över i industriländerna, märktes dess verkningar allttjämt i u-länderna och hela världsekonomi. Skuldsättningsproblemen i många u-länder blev svårare att lösa genom det internationella bank-systemets misstro till dessa länders förmåga att klara av sina strukturella problem. Till följd av den lama importefterfrågan i u-länderna och de oljeproducerande länderna samt den ökande protektionismen i ett flertal länder växte världshan-

deln inte nämnvärt trots konjunkturuppgången i industriländerna.

Den ekonomiska politiken i Finland

Exportutsikterna antogs 1983 förbli svaga och den ekonomiska politiken var i Finland i motsats till i de flesta andra industriländer allttjämt inriktad på att stöda den inhemska efterfrågan och sysselsättningen.

Statsrådet avsåg i sin budgetproposition för 1983 att begränsa finanspolitikens tillväxteffekt. De åtgärder för att förbättra konkurrenskraften och investeringsförutsättningarna som hade avtalats om i samband med devalveringarna i oktober 1982 medförde dock att underskottet i statshushållningen fördjupades. Finanspolitiken var därför under 1983 klart efterfrågestärkande.

Hushållens och företagets likviditetssläge var under början av året lätt och dessutom fortsatte kreditgivningningen att vara livlig. För att bromsa utlåningen och dämpa inflationstrycket skärptes penningpolitiken stegvis under årets lopp. Revideringen av bankernas regleringssystem bidrog för sin del till att öka marknadskrafternas roll på penningmarknaden.

Efterfrågan och utbudet

Exportmöjligheterna begränsades genom den långsamma återhämtningen på marknaderna i väst och överskottet i handeln med Sovjetunionen. Tillväxten i västexporten tog dock fart under året, vilket medverkade till produktionsökningen.

Utrikeshandelspriserna steg just inte alls under året. Dock ledde devalveringarna hösten 1982 till en uppgång i såväl export- som importpriserna på i genomsnitt 6 ½ % jämfört med året innan. Stegningen låg betydligt över genomsnittet för OECD-länderna.

För att lindra tillbakagången i investeringsverksamheten stimulerades investeringsefterfrågan genom en rad ekonomisk-politiska åtgärder. Då kapacitetsutnyttjandegraden dessutom steg och lönsamheten förbättrades, ökade de privata

INNEHÅLL

	Sid.		Sid.
<i>Finlands Banks verksamhet</i>	3	Bokslutet	17
Den ekonomiska utvecklingen 1983	3	Resultaträkningen	19
Det världsekonomiska läget	3	<i>Ärenden handlagda av bankfullmäktige</i>	20
Den ekonomiska politiken i Finland	3	Revisionen	20
Efterfrågan och utbudet	3	Ändring av stadgandena om tidpunkten för revisionen	20
Sysselsättningen och inflationen	4	Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln	20
Betalningsbalansen	4	Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren	21
Finlands Banks penningpolitik	5	Längmanska fonderna	21
Den allmänna linjen i penningpolitiken	5	Fonden för Finlands självständighets jubileumsår 1967 (SITRA)	22
De penningpolitiska åtgärderna	5	Höjning av räntorna	22
De särskilda finansieringsarrangemangen	7	Räntan på kapitalimportdepositioner	22
Finlands Banks valutapolitik	8	Införande av ett depositionskonto i stället för stats depositionsbevis och räntan på kontot	23
Den internationella valuta- och finansieringsmarknaden	8	Villkoren för bankernas checkräkning	23
Valutakurspolitiken och den inhemska valutamarknaden	8	Ändring av § 2 i myntlagen och av statsrådets beslut om markens externa värde	24
De långfristiga kapitalrörelserna och den utländska skulden	10	Ändringar i valutabestämmelserna	25
De kortfristiga kapitalrörelserna	11	Befattningshavarnas avlöning	26
Arrangemangen med de länder som Finland har betalningsavtal med	11	Ändringar i pensionsstadgan för Finlands Bank	26
Finlands Banks balansräkning och resultaträkning	12	Köp av fastigheter	26
Utländskt	12	Teckning av aktier och tillstånd till köp av aktier	27
Finansieringsinstitutet	13	Utländska agenturbanker	27
Den offentliga sektorn	14	Beviljade understöd	28
Företagen	15	Direktionen	28
Utelöpande sedlar och mynt samt depositionsbevis	15	Kontrollanterna vid avdelningskontoren	28
Finlands Banks nettobalans	16	Bankfullmäktige	29
Sedelutgivningningen	16	Revisorer	29

fasta investeringarna med c. 5 ½ %. Industrins investeringar och bostadsinvesteringarna stannade på samma nivå som året innan, medan servicesektorn ökade sina investeringar avsevärt. Uppgången i byggnadsinvesteringarna var fortfarande snabb, men också investeringarna i maskiner och utrustning tilltog.

Den privata konsumtionen — isynnerhet efterfrågan på varaktiga konsumtionsvaror — var under början av året livlig, vilket förklarades av bl.a. den förestående höjningen av omsättningskatten med 2 procentenheter den 1 juni. Mot slutet av året avtog den privata konsumtionen märkbart och den genomsnittliga tillväxten för hela året blev 2 %.

Den offentliga sektorns tillväxteffekt grundade sig närmast på den snabba ökningen i transferutgifterna. Däremot bar den offentliga efterfrågan i mindre grad än året förut upp totalproduktions tillväxt. Den offentliga konsumtionen ökade med knappt 4 %, medan de offentliga investeringarna inte steg nämnvärt. Statens nettofinansieringsbehov var 7 mrd mk eller 2 mrd mk större än ett år tidigare. Ökningen motsvarade ungefär en procentenhet av totalproduktionens värde.

Totalproduktionen växte 1983 med c. 3 ½ %. Ökningen orsakades under början av året enbart av uppgången i den inhemska efterfrågan och mot slutet av året allt mera av exportuppsvinget. Fabriksindustrins produktion nådde en tillväxttakt på 4 %. Snabbast var uppgången inom trä- och pappersindustrin, men produktionen expanderade också inom metallindustrin och den övriga industrin. Den långvariga konflikten om virkespriserna ledde till att avverkningarna och produktionen inom skogsbruket föll tillbaka.

Då den ekonomiska aktiviteten kom i gång, ökade importvolymen med 5 %. Importen av färdigvaror och bränslen växte snabbast, då däremot råvaruimporten gick upp endast obetydligt.

Sysselsättningen och inflationen

Antalet sysselsatta växte alltså 1983 och var i genomsnitt 9 000 personer större än året innan. Tillväxten koncentrerades till servicenäringarna, medan de sysselsattas antal reducerades inom industrin. Även om det relativa arbetskraftstalet inte längre nämnvärt steg, höjde det ökade antalet personer i arbetsför ålder och återflytningen till Finland utbudet av arbetskraft. De arbetslösa antal var en aning större än föregående år eller 156 000 personer och det relativa

arbetslöshetstalet blev 6.1 % för året i genomsnitt.

Den inhemska inflationen var fortfarande snabb samtidigt som den internationella inflationen alltså saktade av betydligt. De pris- och efterfrågetryck som förstärktes genom devalveringarna 1982 samt bl.a. omsättningsskattehöjningen och vissa andra finanspolitiska åtgärder bidrog till att höja prisnivån. Konsumentpriserna steg från föregående år med 8 ½ %. Partiprisernas ökningstakt var däremot långsammare, dvs. i genomsnitt knappt 6 %.

Avtalslönerna höjdes från föregående år med i medeltal 8 %. På grund av löneglidningarna steg förtjänstnivån med allt som allt drygt 10 %. Trots den snabbt förbättrade produktiviteten ökade arbetskostnaderna per producerad enhet i Finland i raskare takt än i de viktigaste konkurrentländerna. Industrins genomsnittliga priskonkurrenskraft beräknad i samma valuta var till följd av devalveringarna hösten 1982 dock en aning bättre än året innan.

Betalningsbalansen

Handelsbalansen visade trots det betydande underskottet i västhandeln ett överskott under början av året. Detta berodde på överskottet i handeln med bundna valutor, som dock hastigt krympte under senare hälften av året, varvid det åter var uppsvinget i västexporten som höll tillbaka handelsbalansunderskottets tillväxt. Underskottet blev därmed ungefär lika stort som ett år tidigare eller 2 ½ mrd mk. Det härstammade till största delen från västhandeln. Tjänsteutbytet gav ett överskott på c. 4 mrd mk, vilket var närapå lika mycket som föregående år. Då faktorsättningarnas och inkomstöverföringarnas underskott växte en aning, ledde 1983 års bytesbalans till ett underskott på drygt 5.3 mrd mk. Detta var c. 2 % av totalproduktionens värde.

Staten importerade långfristigt kapital till ett belopp av 2.6 mrd mk, som täckte drygt en tredjedel av statens nettofinansieringsbehov. Den privata sektorns nettoimport av långfristigt lånekapital var däremot obetydlig. Växlingarna i valutakurserna, förväntningarna om den finska markens externa värde samt skillnaderna mellan de utländska och de inhemska räntorna orsakade under årets lopp svängningar i de kortfristiga kapitalströmmarna. Nettoimporten av kortfristigt kapital uppgick 1983 allt som allt till 800 Mmk.

Den konvertibla valutareserven belöpte sig vid årets slut till 8.2 mrd mk. En fjärdedel därav

eller 2.0 mrd mk utgjordes av reservkrediter som Finlands Bank upptagit. Ett år tidigare hade den konvertibla reserven uppgått till 9 mrd mk inkl. 2.6 mrd mk i reservkrediter. Den bundna reserven ökade betydligt under första hälften av året, men reducerades före årets slut till drygt 550 Mmk eller c. en tredjedel av reserven vid föregående årsskifte.

Finlands Banks penningpolitik

Den allmänna linjen i penningpolitiken

Det begynnande konjunkturuppsvinget och den allt större skillnaden mellan inflationstakten i Finland och i konkurrentländerna resulterade under årets lopp i att penningpolitiken successivt stramades åt. Åtstramningen bestod närmast i att grundräntan höjdes, villkoren för centralbanksfinansieringen skärptes och kassareservskyldigheten justerades upp. Expansionen i marknaden med fri räntebildning innebar att villkoren för centralbanksfinansieringen genom marknadsräntorna hade inverkan också på kreditefterfrågan. Dessutom reviderade Finlands Bank det penningpolitiska styrsystemet för att minska spänningarna mellan de oreglerade och de reglerade räntorna. Härigenom kom marknadsräntorna i begränsad utsträckning att påverka bankernas utlåningsräntor och följaktligen också efterfrågan på kredit.

Valutaspekulationen före devalveringarna hösten 1982 och stegringen i efterfrågan efteråt var orsakerna till att penningmarknaden tillfälligt blev stram åt i slutet av samma år. Beroende på säsongfaktorer och betalningstransaktionerna i bundna valutor blev penningmarknaden åter lättare de första månaderna 1983. Den acceleration i bankernas utlåning som inletts hösten 1982 fortsatte bl.a. på grund av de allt starkare inflationsförväntningarna. I början av 1983 växte krediterna till allmänheten med en årstakt på mera än 20 %. Till en del kunde den snabba uppgången i utlåningen emellertid tillskrivas den ökade förmedlingen av marknadspengar via bankernas balansräkningar. Finlands Bank ingrep i utvecklingen genom att successivt höja kassareservskyldigheten och dagsräntan under årets första månader. Vid början av juli steg också grundräntan och de därvid bundna administrativa räntorna.

I september ansträngdes bankernas likviditet av kapitalflödet till utlandet till följd av valutakursförväntningar. På detta reagerade Finlands Bank med att höja dagsräntan kännbart och hålla

den relativt hög också efter att läget stabiliserat sig. Den betydande nedgången i den bundna valutareserven bidrog också till skärpningen av läget på kreditmarknaden mot slutet av året. Åtstramningen återspeglades i en svag avmattning i bankkrediternas tillväxt.

I det penningpolitiska styrsystemet gjordes under verksamhetsåret flera ändringar som syftade till att effektivisera och förenkla de penningpolitiska medlen. Systemets viktigaste beståndsdel, regleringen av depositionsbankernas medelränta på utlåningen, reviderades så att bankerna tilläts överföra en del av sina kostnader för specialinlåningen på den fria marknaden till sina utlåningsräntor. Bankerna rekommenderades tillämpa höjningsrätten framför allt på nya och omsatta krediter. Meningen med arrangemanget var att i någon mån korrigera de skevheter som orsakades av den rätt stora skillnaden mellan marknadsräntorna och de administrativa räntorna. Genom reformen ökade i någon mån räntans betydelse för dirigeringen av efterfrågan och tillgång på kredit.

Under 1983 utvecklade Finlands Bank också verksamheten på dagsmarknaden. I maj slopades tilläggsräntorna på dagslån. Därigenom återställdes systemet med en enhetlig ränta för lån och depositioner på dagsmarknaden. Mot årets slut fattades beslutet att de utlandsägda banker som sedan 1982 varit verksamma i Finland från början av 1984 skulle få samma ställning på dagsmarknaden som affärsbankerna i finländsk ägo. Man antog att, då antalet banker som deltog på Finlands Banks dagsmarknad ökade, skulle medel som upplånats på den fria marknaden i än högre grad komma att placeras på dagsmarknaden och att detta skulle koppla marknadsräntan ännu starkare till dagsräntan.

I slutet av året beslöt Finlands Bank att helt slopa affärsbankernas centralbankskreditkvoter till grundränta den 1 januari 1984. Från denna tidpunkt skulle centralbankskredit beviljas enbart i form av dagslån. Finlands Banks grundränta skulle dock förbli den centrala referensräntan inom räntesystemet.

De penningpolitiska åtgärderna

Nedan granskas de penningpolitiska åtgärderna under verksamhetsåret i kronologisk ordning.

Vid ingången av 1983 hade Finlands Bank avskaffat systemet med ränteutjämning på dagsmarknaden. Systemet hade bidragit till att nedbringa de kostnader som bankerna via dagsmark-

naden åsamkades av statens kassaöverskott. För att affärsbankerna skulle slippa extra kostnader i samband med att systemet slopades, sänktes dagsräntan samtidigt från 11.5 till 11.0 %.

Rätten att utnyttja dagslån utan tilläggsränta sänktes vid början av februari från 1 600 Mmk till 800 Mmk, och den kassareservskyldighet som beräknades på inlåningen vid slutet av februari höjdes från 3.3 till 3.7 %. Åtgärderna syftade till att neutralisera den lättande effekten av statens penningrörelse och transaktionerna i bundna valutor. Dessutom vidtogs steg i riktning mot en enhetlig ränta på dagsmarknaden: tilläggsräntan på dagslån sänktes från 4 till 2 % medan dagsräntan höjdes från 11 till 12 %.

Vid ingången av mars höjdes dagsräntan ytterligare till 13 % för att förhindra en lättnad på penningmarknaden. Av samma orsak justerades kassareservskyldigheten upp i mars från 3.7 till 4.1 % och i april till 4.7 %. Koefficienten för kassareservskyldigheten hölls därefter oförändrad till årets slut.

Finlands Bank beviljade bankerna rätt att från början av maj överföra en del av kostnaderna för specialinlåningen i mark till sina utlåningsräntor. Vid beräkning av räntehöjningsrätten fick beaktas som kostnader för specialinlåningen endast de räntekostnader som översteg medelräntan på utlåningen. Av dessa kunde 40 % överföras till utlåningsräntorna från ingången av maj. Samtidigt höjdes den högsta tillåtna utlåningsräntan från 12.5 till 13.0 och rekommendationerna om räntedifferentiering upphävdes. Finlands Bank slopade dessutom tilläggsräntorna på dagslån och höjde dagsräntan från 13 till 15 %. Därigenom blev marginalräntan för centralbanksfinansieringen densamma som dagsräntan.

Den 1 juli höjde Finlands Bank grundräntan från 8.5 till 9.5 %. Därigenom steg den nedre gränsen för Finlands Banks andra inhemska krediter än dem som beviljas bankerna till 7.0 % och den övre gränsen till 12.0 %. Bankernas ut- och inlåningsräntor steg på motsvarande sätt med en procentenhet. Dessutom höjdes den högsta tillåtna utlåningsräntan från 13 till 14 %.

För att få valutaspekulationen, som förekommit i augusti—september, att upphöra höjde Finlands Bank dagsräntan från 15 till 18 % med verkan från den 15 september. Redan samma månad sänktes den till 17.5 %, sedan oron på valutamarknaden avtagit.

I oktober, allt eftersom den konvertibla valutareserven stärktes, fortsatte banken att sänka

dagsräntan. Den föll sålunda stegvis från 17.5 till 16.7 %.

Den andel av kostnaderna för specialinlåningen som bankerna hade rätt att överföra till sina utlåningsräntor höjdes från 40 till 50 % vid början av oktober.

I december beslöt Finlands Bank att slopa affärsbankernas centralbankskvoter till grundränta vid ingången av 1984. Samtidigt fick de utlandsägda bankerna samma rättigheter på dagsmarknaden som de inhemska affärsbankerna. För dagsdepositionerna sattes en övre gräns, 20 % av varje banks balansomslutning. Dessutom höjde Finlands Bank bankernas rätt att överföra kostnaderna för sin inlåning till marknadsränta från 50 till 60 %. Vidare slopades från 1984 års början den övre gränsen på 14 % för bankernas utlåningsräntor, då det gällde sammanlutningars check- och växelkrediter.

Affärsbankernas centralbankskreditkvoter 1983 Mmk

	1.2.1982— 31.12.1983
ACA	83.6
FBF	90.8
HAB	22.0
KOP	98.8
SCAB	102.0
ÅAB	2.8
Summa	400.0

Tilläggsränteskalan för affärsbankernas dagslån 1983

	Dagslånerätt tilläggsränta	utan
1.11.1982—31.1.1983		
Nedre gräns för dagslån med 4 % tilläggsränta	4 x kvotsumman eller 1 600 Mmk	
1.2.—30.4.1983		
Nedre gräns för dagslån med 2 % tilläggsränta	2 x kvotsumman eller 800 Mmk	
1.5.1983	Ingen tilläggsränta	

Medelräntan på hela centralbanksfinansieringen steg mot slutet av året till följd av uppjusteringarna av dagsräntan och utgjorde för året som helhet 15.1 %. Året innan hade mot-

svarande ränta varit 12.0 %. Också marginalräntan för centralbanksfinansieringen¹ och de absoluta kostnaderna för affärsbankernas centralbanksfinansiering var större i slutet än i början av året. Den ökade kostnadsbelastningen berodde inte bara på att dagsräntan utan också på att beloppet av centralbanksfinansieringen steg.

Som grund för regleringen av medelräntorna låg Finlands Banks direktiv från 1979 om en systematisk sänkning av penninginstitutens genomsnittliga utlåningsräntor. Systemet reviderades med verkan från den 1 maj, och till följd av reformen steg den övre gränsen för medelräntan på den sammanlagda utlåningen i affärsbankerna och de spar- och andelsbanker som utnyttjar specialinlåning med i genomsnitt 0.29 procentenheter till årets slut.

Beloppet av kassareservdepositionerna ökade 1983 med inemot 2 000 Mmk och uppgick vid slutet av året till 5 039 Mmk. C. 80 % av uppgången berodde på höjningen av kassareservskyldigheten från 3.3 till 4.7 % och återstoden på tillväxten i den inlåning som låg som grund för kassareservdepositionerna.

Statens kassamedel placerades alltså i Finlands Bank antingen direkt mot depositionsbevis eller på dagsmarknaden via Postbanken. Depositionsbevisen ersattes vid ingången av november med ett konto som för statens räkning öppnades i Finlands Bank (se s. 23). Vid slutet av 1983 belöpte sig medlen på statens depositionskonto till 3 000 Mmk. Det 1 000 Mmk lån som banken året innan hade beviljat staten lyftes i sin helhet under verksamhetsåret.

De särskilda finansieringsarrangemangen

Vid 1983 års slut uppgick Finlands Banks andel av kreditbeståndet för de särskilda finansieringsarrangemangen till 4 563 Mmk eller 5 % mera än vid utgången av 1982.

Inom ramen för finansieringsarrangemanget för inhemska leveranser (s.k. KTR-krediter) finansieras den inhemska industrins leveranser av kapitalvaror till inhemska beställare. Genom arrangemanget skall de finländska företagen på den inhemska marknaden garanteras lika goda finansiella konkurrensvillkor som de utländska

¹ Marginalräntan för centralbanksfinansieringen beräknades till den 30 april genom sammanvägning av de olika affärsbankernas högsta ränta på dagslånen. Som vikter användes bankernas andelar av kvotsumman. Från den 1 maj var marginalräntan densamma som dagsräntan.

tillverkarna. Finlands Bank, affärsbankerna och Postbanken deltar i finansieringsarrangemanget. Finlands Banks andel av den kreditfinansierade delen av köpeskillingen sänktes i maj från 50 till 40 %. Beroende på ändringen av grundräntan steg räntan på krediterna den 1 juli till 9.5 %. I april upphörde banken temporärt att delta i finansieringen av såginvesteringar.

Inhemska leveranskrediter reserverades 1983 till ett belopp av 1 523 Mmk, varav maskiner till skogsindustrin stod för 50 % och fartyg för 15 %. Vid årets slut var kreditreserveringar på 1 431 Mmk i kraft, dvs. 4 % mindre än ett år tidigare. Sammanlagt lyftes 1 591 Mmk eller 337 Mmk mindre än 1982. Hela kreditbeståndet uppgick vid slutet av 1983 till 5 391 Mmk, vilket var 245 Mmk mera än vid föregående årsskifte. Härav utgjorde Finlands Banks finansieringsandel 2 662 Mmk.

Finansieringsarrangemanget med kortfristiga exportkrediter är avsett för finansiering av sådana högst 24 månaders exportkrediter som beviljats den utländska köparen i samband med export som skall betalas i konvertibel valuta. Maximibeloppet för de växlar som banken finansierar i medeltal per år och företag uppgick till 50 Mmk. Vid justeringen av grundräntan den 1 juli steg den ränta som debiterades företagen för finansieringen till 8.75 % för exportleveranser med en betalningstid av högst 12 månader och till 9.25 % då betalningstiden överskred 12 månader.

Kreditbeståndet för finansieringsarrangemanget med kortfristiga exportkrediter växte med 5 % till 1 329 Mmk vid årets slut. Här ingick 34 Mmk exportfaktoringkrediter till finansieringsbolag. Av hela kreditbeståndet svarade metallvaru- och verkstadsindustrin för 37 %, metallindustrin för 10 % och textil-, beklädnads- och läderindustrin för 9 %. Finansieringen utnyttjades vid årets utgång av 800 bolag.

Med nyexportkrediter finansieras det behov av driftskapital under tillverkningsstiden som beror på småindustrins och den medelstora industrins exportökning. De finansierande bankernas ränta på nyexportkrediterna, vilken är 0.75 procentenheter lägre än grundräntan, steg den 1 juli i samma mån som grundräntan eller till 8.75 %. Kreditbeståndet för finansieringsarrangemanget med nyexportkrediter ökade under året med 12 Mmk och belöpte sig till 572 Mmk vid årets slut. Metall- och verkstadsindustrins andel av kreditbeståndet utgjorde 30 %, textil-, beklädnads- och läderindustrins 26 % och pälsdjursfarmernas

14 %. Nyexportkrediter utnyttjades vid årets utgång av 2 477 företag, av vilka 1 738 var pålsdjursfarmer.

Finlands Banks valutapolitik

Den internationella valuta- och finansieringsmarknaden

Den internationella valutamarknaden kännetecknades av kraftiga kursfluktuationer även under 1983. Dessa var framför allt en följd av den olikartade ekonomiska politiken i de största industriländerna och de därav betingade ränteskillnaderna samt det osäkra politiska läget i världen. Dollarkursens uppgång, de höga räntorna och den otillfredsställande konjunkturuppgången i Europa försvårade alltså den skuldsatta u-ländernas ekonomiska ställning.

Även om Förenta staterna mot slutet av 1982 lättade sin strama penningpolitik med reglering av penningmängden var räntenivån under verksamhetsåret fortfarande anmärkningsvärt hög jämfört med de övriga stora industriländernas räntenivå och isynnerhet i relation till den avtagande inflationen. Räntorna steg allmänt en aning under årets lopp på grund av det fortsatt stora budgetunderskottet och den starka ekonomiska återhämtningen.

3-månaders eurdollarräntan följde Förenta staternas räntenivå och gick under året upp med c. en procentenhet. Euroräntan för det engelska pundet sjönk något, medan D-markens ränta nästan hela året låg på drygt 5 %.

På den internationella valutamarknaden stärktes US-dollar och den japanska yenen avsevärt gentemot de europeiska valutorna. Dollarräntornas vändning uppåt i början av året och den markanta konjunkturförbättringen i Förenta staterna förstärkte dollarn mot D-marken så, att den vid årets slut var 15 % starkare än vid årets början. Den japanska yenens styrka kunde främst tillskrivas det stora överskottet i bytesbalansen, den höga realräntan och de påtagligt förbättrade tillväxtutsikterna.

Det engelska pundets långvariga försvagning bröts på våren och pundkurserna för ett flertal valutor sjönk betydligt. Kursutvecklingen påverkades närmast av att osäkerhetsfaktorerna förknippade med Storbritanniens oljeintäkter minskade och att inflationstakten avtog. Pundräntornas fall mot slutet av året försämrade dock pundets värde på valutamarknaden.

Inom det europeiska valutasystemet (EMS)

justerades kurserna den 21 mars till följd av skillnaderna i medlemsländernas ekonomiska utveckling. Centralkursen för D-marken höjdes med 5.5 %, för den holländska florinen med 3.5 % och för den danska kronan med 2.5 %. Däremot sänktes centralkursen för den franska francen med 2.5 %, för den italienska liran med 2.5 % och för det irländska pundet med 3.5 %. EMS-valutorna blev under verksamhetsåret märkbart svagare i förhållande till US-dollar.

Guldpriset sjönk drastiskt under loppet av 1983 på grund av dollarns kursutveckling och det starkt ökade utbudet av guld. Från toppnoteringen drygt 500 dollar per uns vid årets början föll priset under året med över 100 dollar.

Låneaktiviteten på den internationella finansieringsmarknaden avtog kännbart. Krediternas sammanlagda volym blev c. 140 mrd dollar eller c. 10 % mindre än året innan. Främst minskade eurokrediterna, vilket berodde på att många banker till följd av betalningsproblemen i de skuldsatta länderna drog sig bort från marknaden.

De internationella obligationsmarknaderna uppvisade en jämförelsevis livlig låneverksamhet och den sammanlagda volymen för nya lån steg enligt uppskattning till drygt 70 mrd dollar eller ungefär samma nivå som föregående år. Största delen härav, dvs. drygt 40 mrd dollar utgjordes av eurobondlån. Eurobondlånen — särskilt dollarbondlånen — andel av den totala upplåningen på de internationella obligationsmarknaderna minskade dock en aning under året. Däremot ökade emissionerna i schweizerfrancs, D-mark, japanska yen och engelska pund. Som en följd av räntesvängningarna löpte en ansevärd del av eurobondlånen i dollar med rörlig ränta.

Under året omreglerades en rad högt skuldsatta länders krediter. De handelskrediter som beviljades svagare låntagare uppvägs tillsammans med andra bilaterala finansieringsarrangemang nedgången i aktiviteten på eurokreditmarknaden.

Valutakurspolitiken och den inhemska valutamarknaden

På den inhemska valutamarknaden var grundtonen lugn, även om det i mars och september i viss mån förekom kursförväntningar. Dessa återspeglades i kapitalrörelserna och i Finlands Banks konvertibla valutareserv, som uppvisade stora variationer under året.

Finlands Banks valutaindextal hölls kring po-

ängtalet 125.0; gränserna för variationsområdet var 127.5 och 121.9. Kursförändringarna på den internationella valutamarknaden fick således fullt genomslag på markkurserna för de valutor som noterades av Finlands Bank. Säljkursen för US-dollar steg under året med c. 10.0 %, medan säljkursen för det engelska pundet sjönk med 1.6 % och för D-marken med 4.1 %. Rubelns och den svenska kronans markkurser förblev i det närmaste oförändrade.

Republikens president stadfäste i december den lag som riksdagen stiftat om ändring av § 2 i

myntlagen. Lagen trädde i kraft den 1 januari 1984. Enligt den nya lagen beräknas valutaindextalet, vilket anger markens externa värde, på grundvalen av de konvertibla valutor som är viktiga för Finlands utrikeshandel. Därmed slopades rubeln, som tidigare ingått i indexet, ur de nya indexberäkningarna. Rubeln noterades fortsättningsvis på samma sätt som förut (se s. 24—25). Statsrådet fastställde på framställning av Finlands Bank de grunder för beräkning av markens externa värde som lagen förutsätter och som trädde i kraft den 1 januari 1984.

Valutornas avista säljkurser vid slutet av 1982 och 1983, mk

	Valuta	31.12.1982	30.12.1983
New York	USD ¹	5.299	5.818
Montreal	CAD ¹	4.309	4.679
London	GBP ¹	8.558	8.443
Dublin	IEP ¹	7.427	6.638
Stockholm	SEK	72.65	72.85
Oslo	NOK	75.20	75.75
Köpenhamn	DKK	63.25	59.15
Reykjavik	ISK	32.25	20.60
Frankfurt a. M.	DEM	223.10	213.95
Amsterdam	NLG	201.95	190.40
Bryssel	BEC ²	11.340	10.470
	BEL ³	11.060	10.320
Zürich	CHF	266.00	267.60
Paris	FRF	78.80	70.05
Rom	ITL	0.389	0.353
Wien	ATS	31.74	30.40
Lissabon	PTE	6.04	4.41
Madrid	ESP	4.25	3.73
Tokyo	JPY	2.263	2.517
Moskva, clearing	SUR ¹	7.440	7.417

¹ Per enhet, resten per 100 enheter.

² Kommersiell kurs.

³ Finansiell kurs.

Terminsmarknaden för konvertibla valutor var tidvis rätt livlig. Oron på valutamarknaden drev i mars och september upp terminkurserna t.o.m.

betydligt över den nivå som räntorna för den finska marken och de internationella valutorna hade förutsatt samtidigt som bankernas termins-

skulder växte. Finlands Bank intervenerade inte under 1983 på terminsmarknaden.

Finlands Bank höjde på våren de gränser som uppställts för varje valutabanks totala valutaposition. Höjningen föranleddes av bankernas och företagens ökade aktivitet på valutamarknaden och behovet att upprätthålla gränsernas realvärde.

Finlands Bank upphörde den 27 maj att notera terminskurser för rubeln och täcka terminstransaktioner i rubel med valutabankerna och företagen. Vid slutet av 1983 uppgick nettobeloppet av Finlands Banks terminsfordringar ännu till 340 milj. rubel eller 2.5 mrd mk.

Finlands Banks konvertibla valutareserv sjönk med 810 Mmk. Vid årets början hade den uppgått till 9 005 Mmk. Störst eller 8 195 Mmk var den konvertibla valutareserven vid månads slut för december och minst eller 5 642 Mmk för september. Nettobeloppet av de konvertibla valutorna minskade från 5 796 Mmk till 5 150 Mmk. Finlands Banks bundna valutor krympte med 975 Mmk till 550 Mmk (se närmare s. 12—13).

Vid utgången av 1983 hade Finlands Bank avtal med utländska banker om kreditreserveringar på totalt 1 500 milj. dollar eller knappt 9 mrd mk. Vid årets slut var 350 milj. dollar eller drygt 2 mrd mk av beloppet i användning.

De långfristiga kapitalrörelserna och den utländska skulden

Bruttoinflödet av långfristigt kapital var 1983 lika stort som året innan eller 10.2 mrd mk. Staten importerade ungefär lika mycket kapital som den privata sektorn. Statens dragningar ökade nämligen, medan den privata sektorns minskade med c. 1.1 mrd mk från föregående år.

Dämpande på den privata sektorns kapitalimportbenägenhet verkade bl.a. det lätta läget på den inhemska finansieringsmarknaden och den svaga investeringsverksamheten inom industrin — framför allt skogsindustrin. Merparten av industrins kapitalimport gick alltså till skogs- och metallindustrins investeringar.

Största delen av det långfristiga lånekapitalet representerades av finansieringslån på den internationella finansieringsmarknaden. Av lånen löpte tre fjärdedelar med fast ränta och en fjärdedel med rörlig ränta. Statens utländska upplåning skedde huvudsakligen i form av masskuldebrevslån. Finansieringsinstitutet fort-

for att konvertera sina kortfristiga krediter till långfristiga för att förbättra strukturen hos sina skulder.

US-dollar var alltjämt den dominerande lånevalutan. En tredjedel av de lån som lyftes under verksamhetsåret var denominerad i US-dollar mot 44 % ett år tidigare. Till nedgången bidrog den minskade tillgången på eurobondlån i dollar och de starka växlingarna i dollarkursen. Av de lyfta lånen var 16 % denominerad i D-mark och 15 % i schweizerfrancs.

Kreditvillkoren för finansieringslånen med fast ränta var en aning fördelaktigare än föregående år. Deras medelränta sjönk under året från 11.0 till 9.8 % och den genomsnittliga betalningstiden steg från 5.6 till 5.8 år. För lånen med rörlig ränta försvagades villkoren däremot främst genom att betalningstiderna blev kortare.

Villkoren för finansieringslån med fast eller rörlig ränta 1980—1983

	Lån med fast ränta		Lån med rörlig ränta	
	Medelränta %	Genomsnittlig betalningstid år	Genomsnittlig räntemarginal %	Genomsnittlig betalningstid år
1980	7.9	7.4	0.53	6.5
1981	11.7	6.6	0.52	6.5
1982	11.0	5.6	0.50	5.9
1983	9.8	5.8	0.56	4.0

Långfristigt utländskt lånekapital utfördes till ett c. 3.2 mrd mk mindre *bruttobelopp* än ett år tidigare, vilket bl.a. förklarades av att de finländska företagens exportkrediter för fartygsleveranser för 1983 var mindre än normalt. Kapitalexporten hade därtill året innan stigit till en ovanligt hög nivå på grund av finansieringsarrangemanget om c. 2 mrd mk inom handeln med Sovjetunionen.

Nettoimporten av långfristigt lånekapital, dvs. skillnaden mellan fordringar och skulder uppgick till 3.3 mrd mk. Reducerande på nettokapitalimporten verkade statens exceptionellt stora amorteringar. Inom den privata sektorn blev amorteringarna ungefär lika stora som dragningarna på nya lån. Långfristiga exportkrediter amorterades dessutom till ett 0.4 mrd mk större belopp än vad som lyftes.

Tillväxten i finländska företags direkta investeringar i utlandet fortsatte 1983. Nettokapitalutförelsen i form av direkta investeringar var en fjärdedel större än 1982 eller 1 451 Mmk. Nettobeloppet av utländska företags direkta investeringar i Finland uppgick till 88 Mmk.

Finlands utländska skuld vid slutet av 1980—1983 Mmk

	1980	1981	1982	1983
Långfristig bruttoskuld ¹	36 522	42 554	55 130	60 670
Långfristig bruttofordran ¹	7 729	9 416	15 050	16 710 ²
Långfristig nettoskuld	28 793	33 138	40 080	43 960 ²
Kortfristig bruttoskuld	31 178	36 183	48 272	59 715 ²
Kortfristig bruttofordran	31 987	39 287	48 797	56 675 ²
Kortfristig nettoskuld eller nettofordran	— 809	— 3 104	— 525	3 040 ²
<i>Summa utländsk nettoskuld</i>	27 984	30 034	39 555	47 000 ²
I % av BNP till marknadspris	15.0	14.2	16.7	17.7 ²

¹ Saldona för den långfristiga skulden och fordran har beräknats enligt kurserna på saldodagen.

² Preliminär uppgift.

Under verksamhetsåret emitterades med Finlands Banks tillstånd fem finländska företags aktier på utländska kapitalmarknader. Det sammanlagda beloppet av dessa emissioner och utlåningars köp av fria aktier på Helsingfors Fondbörs uppgick till 544 Mmk.

Finlands långfristiga *nettoskuld* (inkl. direkta investeringar) belöpte sig vid utgången av 1983 till 44.0 mrd mk, vilket var 3.9 mrd mk eller 9.7 % mera än vid föregående årsskifte. Av ökningen härrörde c. 2.1 mrd mk från förändringar i valutakurserna. Den totala utländska nettoskulden utgjorde vid årets slut 47.0 mrd mk eller 17.7 % av bruttonationalprodukten till marknadspris. Statsskuldens andel av bruttonationalprodukten var 8.2 %.

De kortfristiga kapitalrörelserna

Nettoimporten av kortfristigt kapital var 0.8 mrd mk, då 0.6 mrd mk i återbetalda reservkrediter beaktats. Trots nedgången i den internationella räntenivån i slutet av 1982 ledde utflödet av kortfristigt kapital via valutabankerna under första kvartalet 1983 till en nettoexport på c. 1 mrd mk. Orsaken låg i de förväntningar som i slutet av februari och i mars riktades mot markens externa värde. Då valutamarknaden småningom blev lugnare, nådde bankernas utländska nettoskuld före slutet av juli åter nivån vid årets början. I september ledde det ånyo sviktande

förtroendet för markens externa värde till en nettoexport av kortfristigt kapital, som dock snabbt hejdades genom en åtstramning av penningmarknaden. Mot slutet av året tilltog bankernas benägenhet att importera utländskt kapital som en följd av det stramare läget på den inhemska penningmarknaden och uppsvinget i investeringsverksamheten. Valutabankernas import av kortfristigt utländskt kapital uppgick 1983 till c. 1 mrd mk. Huvuddelen härav användes till att täcka tillväxten i bankernas terminsfordringar. I form av handelskrediter importerade företagen under årets lopp kortfristigt kapital till ett belopp av 400 Mmk.

Arrangemanget med de länder som Finland har betalningsavtal med

Finland hade vid slutet av 1983 clearingbaserade betalningsavtal med Sovjetunionen, Bulgarien, Tyska demokratiska republiken och Ungern. Clearingavtalen med Polen och Tjeckoslovakien var formellt alltså i kraft, men i praktiken fortsatte experimentet med betalningar i konvertibla US-dollar. Finland och Tjeckoslovakien kom i november överens om att betalningarna åren 1984 och 1985 kan ske också i andra konvertibla valutor.

Enligt det långfristiga handelsavtal som 1982 undertecknades mellan Finland och Kina användes fr.o.m. 1.1.1983 konvertibla valutor inom

betalningsrörelsen länderna emellan. Övergången föranleddes av Kinas inträde i Internationella valutafonden.

Vid början av september trädde en ändring av betalningsavtalet mellan Finland och Tyska demokratiska republiken i kraft, enligt vilken clearingvalutan ändrades från US-dollar till finska mark. I ett tekniskt bankavtal mellan Finlands Bank och Deutsche Aussenhandelsbank AG i anslutning till betalningsavtalet preciserades förfarandet vid redovisning och i kursfrågor. I samband med ändringen steg kreditlimiten enligt avtalet från 10 milj. dollar till 70 Mmk.

På clearingkontot med Sovjetunionen hade Finland vid årets början ett tillgodohavande på c. 200 milj. rubel. Finlands Banks bundna tillgodohavande var därmed sammanlagt c. 500 milj. rubel, då 300 milj. rubel vid utgången av 1982 hade överförts från clearingkontot till ett räntebärande specialkonto.

Tillgodohavandet växte snabbt under början av året och var störst eller drygt 600 milj. rubel i augusti, vilket var mer än två gånger kreditlimiten. I augusti började clearingsaldot hastigt sjunka så att det vid årets slut uppgick till 53 milj. rubel eller c. 400 Mmk.

Ökningen under början av året berodde närmast på att stora belopp för fartygs- och projektexport inflöt under årets första månader. Senare utjämnades clearingtillgodohavandet; betalningar för råolja och oljeprodukter samt affärer där Finland fungerade som förmedlare av råolja från Sovjetunionen till tredje land inföll nämligen under senare hälften av året. Härigenom kunde värdet av exporten ökas, samtidigt som clearingkontot balanserades.

Finlands Banks balansräkning och resultaträkning

Utlandet

Finlands Banks konvertibla valutareserv minskade 1983 med 810 Mmk till 8 195 Mmk. De särskilda dragningsrätterna sjönk med 383 Mmk,

vilket framför allt berodde på att en del av höjningen av Finlands kvot i Internationella valutafonden samt amorteringar och räntor på lån ur oljefaciliteten betalades med dem. På grund av kvotöversynen steg reservtranchen i Internationella valutafonden med 298 Mmk. Kvothöjningen var också den främsta orsaken till de övriga förändringarna i de balansposter som gällde Internationella valutafonden. De utländska masskuldebrevens minskade med 80 Mmk och de konvertibla valutorna med 629 Mmk.

Dessutom hade Finlands Bank avtal med utländska banker om kreditreserveringar på totalt 1 500 milj. dollar eller c. 8.7 mrd mk, som vid behov utnyttjas för att stärka valutareserven. Vid årsskiftet var c. 2.0 mrd mk av totalbeloppet i användning. För att ombesörja likviditeten gentemot utlandet hade Finlands Bank till sitt förfogande c. 15 mrd mk, varav drygt hälften var konvertibla reserver och återstoden utnyttjade reservkrediter.

Bankens bundna valutareserv var störst eller 4 330 Mmk vid utgången av juli. Under årets lopp sjönk den med 975 Mmk till 550 Mmk. De tidsbundna fordringarna, som består av bundna valutafordringar och upptas bland övriga fordringar på utlandet, stod oförändrat på 300 milj. rubel, dvs. c. 2 114 Mmk.

Finlands Banks övriga fordringar på utlandet växte till följd av höjningen av markandelen i Internationella valutafonden med 913 Mmk till 4 876 Mmk. Bankens övriga utländska skulder ökade med 260 Mmk till 5 670 Mmk. Av dem steg Internationella valutafondens markkonton med 835 Mmk, medan reservkrediterna under tidsbundna skulder sjönk med 614 Mmk på grund av de dragningar som gjordes för att stärka valutareserven.

Skillnaden mellan Finlands Banks utländska fordringar och skulder, dvs. de utländska nettotillgodohavandena, reducerades med sammanlagt 1 132 Mmk, då de utländska fordringarna minskade med 860 Mmk och de utländska skulderna ökade med 272 Mmk. Vid årets slut uppgick bankens utländska nettotillgodohavanden till 7 951 Mmk.

Utländska konton Mmk

	31.12.1982	31.12.1983	Förändring
Guld.....	1 382	1 383	+ 1
Särskilda dragningsrätter.....	609	226	— 383
Reservtranchen i Internationella valutafonden.....	453	751	+ 298
Utländska masskuldebrev.....	765	685	— 80
Konvertibla valutor.....	5 813	5 184	— 629
Bundna valutor.....	1 530	550	— 980
Guld och valutafordringar.....	10 552	8 779	—1 773
Markandelen i Internationella valutafonden.....	1 843	2 762	+ 919
Tidsbundna fordringar.....	2 120	2 114	— 6
Övriga fordringar på utlandet.....	3 963	4 876	+ 913
Summa utländska fordringar.....	14 515	13 655	— 860
Konvertibla konton.....	17	34	+ 17
Bundna konton.....	5	0	— 5
Valutaskulder.....	22	34	+ 12
Internationella valutafondens markkonton.....	1 927	2 762	+ 835
Tilldelade särskilda dragningsrätter.....	833	872	+ 39
Tidsbundna skulder.....	2 650	2 036	— 614
Övriga utländska skulder.....	5 410	5 670	+ 260
Summa utländska skulder.....	5 432	5 704	+ 272
Utländska nettotillgodohavanden.....	9 083	7 951	—1 132

Finansieringsinstituten

Finlands Banks nettotillgodohavanden hos finansieringsinstitut ökade med 2 458 Mmk och uppgick till 3 076 Mmk vid årets slut. Affärsbankernas centralbanksfinansiering steg med 2 816 Mmk till 6 087 Mmk. Härav stod checkräkningskrediterna inom ramen för kvoterna för 442 Mmk och dagslånen för 5 785 Mmk. Affärsbankernas dagsdepositioner belöpte sig till 140 Mmk. Centralbanksfinansieringen var, delvis beroende på säsongfaktorer, minst eller 868 Mmk vid slutet av januari. Under vårens lopp växte skulden, närmast till följd av uppjusteringar i kassareservskyldigheten, så att den under sommarmånaderna utgjorde drygt 3 000 Mmk. Centralbanksfinansieringen var på hösten nästan dubbelt så stor som på sommaren och störst vid slutet av november, dvs. 6 675 Mmk. Uppgången kan framför allt tillskrivas valutarörelser till följd av kursför-

väntningar och minskningen i den bundna valutareserven.

Dagslånen på Finlands Banks dagsmarknad utgjorde vid årets slut 5 785 Mmk och dagsdepositionerna 610 Mmk. Dagslånets belopp var 2 659 Mmk större än ett år tidigare och dagsdepositionernas 860 Mmk mindre. Skillnaden mellan dagslånen och dagsdepositionerna vid årsskiftet, dvs. 5 175 Mmk, tillhandahölls av Finlands Bank.

Kassareservdepositionerna enligt kassareservavtalet med penninginstituten från 1979, vilket reviderats 1982, uppgick vid slutet av 1983 till 5 039 Mmk, dvs. 1 907 Mmk mera än ett år innan. Största delen av tillväxten berodde på att kassareservskyldigheten i februari—april successivt höjdes från 3.3 till 4.7 %. Av kassareservdepositionerna i Finlands Bank vid årets slut stod affärsbankerna (exkl. ACA och SCAB) för 1 728 Mmk, andelsbankerna (inkl. ACA) för 1 218

Mmk, sparbankerna (inkl. SCAB) för 1 478 Mmk och Postbanken för 615 Mmk. Finansieringsinstitutens kapitalimportdepositioner sjönk med 142 Mmk till 35 Mmk. Den räntefria kontantmedelskredit som beviljas till ett belopp motsvarande behållningen i bankernas mynt- och sedelkassor uppgick vid årsslutet till 942 Mmk. Härav svarade affärsbankerna (exkl. ACA och SCAB) för 298 Mmk, andelsbankerna (inkl. ACA) för 234 Mmk, sparbankerna (inkl. SCAB) för 332 Mmk och Postbanken för 78 Mmk. Finlands Banks innehav av sådana masskuldebrev som finansieringsinstitutet emitterat ökade med 367 Mmk och utgjorde vid årets slut 1 546 Mmk.

Finansieringsinstitutens konton Mmk

	31.12.1982	31.12.1983	Förändring
Bankernas checkräkningar	169	445	+ 276
Dagslån	3 126	5 785	+ 2 659
Kontantmedelskrediter	889	942	+ 53
Masskuldebrev	1 179	1 546	+ 367
Övriga	46	70	+ 24
Fordringar på finansieringsinstitut	5 409	8 788	+ 3 379
Bankernas checkräkningar	6	2	— 4
Dagsdepositioner	1 470	610	— 860
Kassareservdepositioner	3 132	5 039	+ 1 907
Kapitalimportdepositioner	177	35	— 142
Övriga	6	26	+ 20
Skulder till finansieringsinstitut	4 791	5 712	+ 921
<i>Nettotillgodohavanden hos finansieringsinstitut ..</i>	<i>618</i>	<i>3 076</i>	<i>+ 2 458</i>

Den offentliga sektorn

Finlands Banks fordringar på den offentliga sektorn växte med 1 138 Mmk till 2 178 Mmk. Uppgången orsakades till 1 000 Mmk på det skuldebrevslån som Finlands Bank hade beviljat staten i slutet av 1982. Lånet lyftes i fyra poster under räkenskapsåret. Med lånet täckte staten det finansieringsbehov som uppstått genom de företagsfrämjande åtgärderna i anslutning till kursbesluten i oktober 1982.

Skulderna till den offentliga sektorn ökade med 2 950 Mmk till 3 000 Mmk, vilket berodde

Utöver fordringarna och skulderna hade finansieringsinstitutet en del ansvarsförbindelser gentemot Finlands Bank som uppkommit i samband med olika finansieringsarrangemang. Sådana var export- och nyexportväxlarna, som innehas av Finlands Bank men bankerna bär ansvaret för. I Finlands Banks balansräkning står dessa växlar tillsammans för posten "exportfinansiering" bland fordringarna på företag. De belöpte sig vid årets slut till 1 867 Mmk. Till ansvarsförbindelserna hör också de garantier bankerna lämnat för de inhemska leveranskrediterna. Vid slutet av 1983 uppgick de till 2 662 Mmk.

på en teknisk förändring i sättet att deponera statens medel. De utelöpande depositionsbevisen ersattes vid början av november med statens depositionskonto. Det nya kontot har i balansen placerats bland skulderna till den offentliga sektorn. Den offentliga sektorns kapitalimportdepositioner hade vid ingången av 1983 belöpt sig till 49 Mmk, men lyftes i sin helhet under året.

Finlands Banks nettoskuld till den offentliga sektorn uppgick vid slutet av året till 822 Mmk. Detta var inkl. de depositionsbevis som sålts till staten 112 Mmk mera än ett år tidigare.

Den offentliga sektorns konton Mmk

	31.12.1982	31.12.1983	Förändring
Statens skuldebrev	—	1 000	+ 1 000
Masskuldebrev	435	449	+ 14
Statens metallmyntsansvar	559	710	+ 151
Övriga	46	19	— 27
Fordringar på den offentliga sektorn	1 040	2 178	+ 1 138
Checkräkningar	1	0	— 1
Statens depositionskonto	—	3 000	+ 3 000
Kapitalimportdepositioner	49	—	— 49
Övriga	0	0	0
Skulder till den offentliga sektorn	50	3 000	+ 2 950
<i>Nettoskuld till den offentliga sektorn .....</i>	<i>—990</i>	<i>822</i>	<i>+ 1 812</i>
<i>Utelöpande depositionsbevis .....</i>	<i>1 700</i>	<i>—</i>	<i>—1 700</i>

Företagen

Finlands Banks fordringar på företag gick upp med 89 Mmk till 5 079 Mmk. Exportfinansieringen, som omfattar utländska växlar och nyexportväxlar, ökade med 79 Mmk. Beloppet av nyexportväxlarna ökade med 12 Mmk och finansieringen av kortfristiga exportkrediter med 67 Mmk. Finansieringen av inhemska leveranser steg med 148 Mmk. Skulderna till företag växte med 145 Mmk till 1 832 Mmk. Investerings- och

fartygsanskaffningsdepositionerna minskade med 126 Mmk. Den rätt att använda investeringsreserver som statsrådet hade beviljat 1982 och som gällde reserveringar för räkenskapsperioder avslutade senast vid utgången av 1981 upphörde att vara i kraft vid slutet av 1983. Av investeringsdepositionerna lyfte företagen under årets lopp 594 Mmk, medan 477 Mmk nya depositioner gjordes. Beståndet av investeringsdepositioner uppgick vid årsslutet till 1 258 Mmk. Företagens kapitalimportdepositioner ökade med 266 Mmk.

Företagens konton Mmk

	31.12.1982	31.12.1983	Förändring
Exportfinansiering	1 788	1 867	+ 79
Finansiering av inhemska leveranser	2 514	2 662	+ 148
Masskuldebrev	163	134	— 29
Övriga	525	416	—109
Fordringar på företag	4 990	5 079	+ 89
Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	1 416	1 290	—126
Kapitalimportdepositioner	265	531	+ 266
Övriga	6	11	+ 5
Skulder till företag	1 687	1 832	+ 145
<i>Nettotillgodohavanden hos företag .....</i>	<i>3 303</i>	<i>3 247</i>	<i>— 56</i>

Utelöpande sedlar och mynt samt depositionsbevis

Beloppet av utelöpande sedlar och mynt steg med 512 Mmk till 6 574 Mmk. Härav svarade

sedelstocken för 6 029 Mmk och metallmynten för 545 Mmk. Dessutom ingår i balansposten "övriga skulder" sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 9 Mmk.

De utelöpande depositionsbevisen hade vid 1983 års början uppgått till 1 700 Mmk, men fanns inte alls i rörelsen vid slutet av året. Orsak härtill var ändringen av depositionsförfarandet för statens medel.

Finlands Banks nettobalans

Som sammandrag av den tidigare genomgången av balansposternas utveckling presenteras nedan nettobalansen enligt huvudsektorer.

Nettobalansposterna			
Mmk			
	31.12.1982	31.12.1983	Förändring
+ Utländska nettotillgodohavanden	9 083	7 951	— 1 132
+ Nettotillgodohavanden hos finansieringsinstitut	618	3 076	+ 2 458
+ Nettotillgodohavanden hos företag	3 303	3 247	— 56
= Summa nettotillgodohavanden	13 004	14 274	+ 1 270
+ Nettoskuld till den offentliga sektorn	710 ¹	822	+ 112
+ Utelöpande sedlar och mynt	6 062	6 574	+ 512
+ Eget kapital, värderingsräkningar och övriga balansposter, netto	6 232	6 878	+ 646
= Summa nettoskulder och eget kapital	13 004	14 274	+ 1 270

¹ Inkl. utelöpande depositionsbevis.

Under 1983 hade nedgången i de utländska nettotillgodohavandena samt ökningen i beloppet av utelöpande sedlar och mynt, bankens eget kapital och "de övriga balansposterna" den största åtstramande effekten på finansieringsmarknaden. Allt som allt stramades finansieringsinstitutens ställning åt med 2 458 Mmk.

Sedelutgivningen

Den ordinarie sedeltäckningen, till vilken hänförs guldreserven och bankens ostridiga fordringar på utlandet sjönk 1983 med 1 618 Mmk till 9 491 Mmk. Den supplementära sedeltäckningen, som består av inhemska växlar som kan godkännas som täckning, kvarstod vid sin övre gräns 1 500 Mmk. Hela sedelutgivningsrätten minskade sålunda med 1 618 Mmk till 10 991 Mmk. Sedelutgivningen, dvs. den utelöpande sedelstocken, de av bankens förbindelser som skall betalas vid anfordran och det outnyttjade beloppet av checkkrediterna, steg med sammanlagt 481 Mmk. Sedelutgivningsreserven reducerades alltså med 2 099 Mmk till 4 872 Mmk.

Sedelutgivningsbalansen			
Mmk			
	31.12.1982	31.12.1983	Förändring
<i>Sedelutgivningsrätt</i>			
Ordinarie täckning	11 109	9 491	— 1 618
Supplementär täckning	1 500	1 500	—
Summa	12 609	10 991	— 1 618
<i>Sedelutgivning</i>			
Utelöpande sedlar	5 572	6 029	+ 457
Förbindelser betalbara vid anfordran	64	88	+ 24
Outnyttjad checkkredit	2	2	0
Summa	5 638	6 119	+ 481
<i>Sedelutgivningsreserv</i>	6 971	4 872	— 2 099

Bokslutet

Nedan återges Finlands Banks balansräkning

vid slutet av 1982 och 1983. Beloppen är angivna i miljoner mark.

Balansräkning				
Mmk				
	31.12.1982	31.12.1983	31.12.1982	31.12.1983
Aktiva				
Guld	1 382	1 383	17	34
Särskilda dragningsrätter	609	226	5	0
Reservtranchen i Internationella valutafonden	453	751	22	34
Utländska masskuldebrev	765	685		
Konvertibla valutor	5 813	5 184	1 927	2 762
Bundna valutor	1 530	550		
<i>Guld och valutafordringar</i>	10 552	8 779	2 650	2 036
Markandelen i Internationella valutafonden	1 843	2 762	5 410	5 670
Tidsbundna fordringar	2 120	2 114	5 572	6 029
Övriga fordringar på utlandet	3 963	4 876	490	545
Bankernas checkräkningar	169	445	6 062	6 574
Dagslån	3 126	5 785	1 700	—
Kontantmedelskrediter	889	942	6	2
Masskuldebrev	1 179	1 546	1 470	610
Övriga	46	70	3 132	5 039
<i>Fordringar på finansieringsinstitut</i>	5 409	8 788	177	35
Statens skuldebrev	—	1 000	6	26
Masskuldebrev	435	449	4 791	5 712
Statens metallmyntsansvar	559	710	1	0
Övriga	46	19	—	3 000
<i>Fordringar på den offentliga sektorn</i>	1 040	2 178	49	—
Exportfinansiering	1 788	1 867	0	0
Finansiering av inhemska leveranser	2 514	2 662	0	0
Masskuldebrev	163	134	50	3 000
Övriga	525	416		
<i>Fordringar på företag</i>	4 990	5 079	1 416	1 290
Övriga tillgång	99	105	265	531
			6	11
			1 687	1 832
			23	15
			1 609	2 057
			3 000	3 000
			1 032	1 365
			667	546
			4 699	4 911
			Summa	Summa
	26 053	29 805	26 053	29 805